

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU MOTERIMS IR VYRAMS TAIKANT SKIRTINGĄ PRIĖMIMO Į ŠIAULIŲ TARDYMO IZOLIATORIŲ TVARKĄ TYRIMO

2019 m. gegužės 17 d. Nr. (19)SN-70)SP-65
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2019 m. kovo 15 d. buvo gautas pareiškėjo V. S. (toliau – Pareiškėjas) 2019 m. kovo 1 d. skundas dėl galimos diskriminacijos lyties pagrindu Šiaulių tardymo izoliatoriuje (toliau – Izoliatorius; Šiaulių TI). Pareiškėjas skunde rašė, kad nuo 2018 m. lapkričio 13 d. yra suimtas ir laikomas Izoliatoriuje. Išvykstantys ir atvykstantys asmenys yra laikomi Izoliatoriaus laikinojo sulaikymo patalpose, kuriose, pasak Pareiškėjo, tenka prabūti 2–4 valandas, kol bus atliekama krata. Po kratos asmenys vedami į dušą, į karantino patalpas, kuriuose asmenys praleidžia dar po porą valandų. Tada atliekama medikų apžiūra ir sulaikyti asmenys perkeliami į Izoliatoriaus kameras, taigi visas procesas trunka iki 6 valandų. Pareiškėjas skunde rašė, kad moterims tokios sudėtingos procedūros nėra taikomos, t. y., moterys, atvykusios į Izoliatorių, po valandos jau būna paleidžiamos į kameras, ir tik po to vedamos maudytis, o medicinos personalas jas apžiūri laikino sulaikymo patalpose arba kamerose. Pareiškėjas teigia, kad tokiu būdu susiduria su diskriminacija.

Pareiškėjas prašo Tarnybos atlikti tyrimą ir nustatyti pažeidimus, įpareigoti juos pašalinti.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2019 m. kovo 29 d. raštu Nr. (19)SN-70)S-276 Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – lygių galimybių kontrolierė) kreipėsi į Izoliatoriaus bei Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau – Departamentas) vadovus ir paprašė motyvuotai paaiškinti, ar suimtiems vyrams ir moterims taikomos skirtingos atvykimo į Izoliatorių procedūros; jei taip – dėl kokių priežasčių; kuo remiantis nustatoma atvykimo į Izoliatorių ir kitas tokio pobūdžio įstaigas procedūra (krata, medicininė apžiūra ir pan.).

Taip pat paprašyta pateikti kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Vadovaujantis Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 1 ir 2 dalimis, 2019 m. balandžio 25 d. raštu Nr. (19)SN-70)S-330 lygių galimybių kontrolierė kreipėsi į Izoliatoriaus vadovą ir paprašė motyvuotai paaiškinti, dėl kokių priežasčių suimtosioms (nuteistosioms) moterims, nepilnamečiams, taip pat suimtiesiems (nuteistiesiems), apie kuriuos turima duomenų, kad jie yra ar buvo valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų tarnautojai, bei suimtiesiems (nuteistiesiems), apie kuriuos turima duomenų dėl jų netekto darbingumo, taip pat apie kurių netektą darbingumą duomenų neturima, tačiau jų judėjimo ar psichikos negalia akivaizdžiai matoma, nėra taikoma tokia pati tvarka dėl nukreipimo į režiminiame korpuse esančias trumpalaikio laikymo kameras.

Taip pat paprašyta pateikti Izoliatoriaus direktoriaus 2018 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 1/01-45 patvirtintą Suimtųjų ir nuteistųjų paskirstymo į kameras tvarkos aprašą bei kitą svarbią informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

2019 m. balandžio 11 d. buvo gautas Departamento 2019 m. balandžio 9 d. raštas „Dėl informacijos pateikimo“, kuriuo buvo atsakoma į Tarnybos pateiktus klausimus.

Departamento administracija paaiškino, kad asmenų priėmimas į tardymo izoliatorius vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo 8 straipsnio 3 dalies nuostatomis: „pristatytiesiems į tardymo izoliatorius asmenims daroma asmens krata, jų turimi daiktai patikrinami <...>“. Priimant asmenis į tardymo izoliatorius, taip pat vadovaujamosi Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1R-172 patvirtintų Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių III skyriumi „Asmenų priėmimas į tardymo izoliatorius“, kuriame nustatyti suimtųjų (nuteistųjų) priėmimo į tardymo izoliatorius pagrindai bei įstaigos darbuotojų veiksmai šioms asmenims atvykus į tardymo izoliatorių. Tiek suimtosioms (nuteistosioms) moterims, tiek suimtiesiems (nuteistiesiems) vyrams yra taikoma vienoda suimtųjų (nuteistųjų) priėmimo į tardymo izoliatorius tvarka.

Siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio nuostatų vykdymą, Izoliatoriaus direktoriaus 2018 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 1/01-45 buvo patvirtintas Suimtųjų ir nuteistųjų paskirstymo į kameras tvarkos aprašas (toliau vadinamas ir Aprašu). Aprašo 5 punkte nustatyta, kad „į Šiaulių TI atvykusius suimtuosius (nuteistuosius) priima Šiaulių TI Saugumo valdymo skyriaus (iki 2019-02-01 – Apsaugos ir priežiūros skyrius) vyriausiasis specialistas ar jį pavaduojantis specialistas bei paskirsto į trumpalaikio laikymo kameras, kol įforminami dokumentai,

bet ne ilgiau kaip dviem valandoms, laikantis Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio reikalavimų, uždaro į trumpalaikio laikymo kameras (esančias administraciniame pastate), kur atliekama jų asmens krata, patikrinami ir pasveriami jų turimi daiktai.“ Aprašo 5 punkto nuostatos taikomos vienodai tiek suimtosioms (nuteistosioms) moterims, tiek suimtiesiems (nuteistiesiems) vyrams.

Atlikus būtinus veiksmus, išvardytus Aprašo 5 punkte, Saugumo valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas ar jį pavaduojantis specialistas, laikydamasis Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnyje nustatytų reikalavimų, dėl įstaigos veiklos specifikos ir galimybių užtikrinti personalo saugumą, organizuoja suimtųjų (nuteistųjų), išskyrus suimtųjų (nuteistųjų) moterų, nepilnamečių, taip pat suimtųjų (nuteistųjų), apie kuriuos turima duomenų, kad jie yra ar buvo valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, bei suimtųjų (nuteistųjų), apie kuriuos turima duomenų dėl jų netekto darbingumo, taip pat apie kurių netektą darbingumą duomenų neturima, tačiau jų judėjimo ar psichikos negalia akivaizdžiai matoma, paskirstymą į režiminiame korpuse esančias trumpalaikio laikymo kameras, kuriose šie asmenys laikomi ne ilgiau kaip dvi valandas (Aprašo 6 punktas) iki jiems bus atlikta medicininė apžiūra ir sanitarinis švarinimas.

Suimtosios (nuteistosios) moterys, nepilnamečiai, taip pat suimtieji (nuteistieji), apie kuriuos turima duomenų, kai jie yra ar buvo valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, bei suimtieji (nuteistieji), apie kuriuos turima duomenų dėl jų netekto darbingumo, taip pat apie kurių netektą darbingumą duomenų neturima, tačiau jų judėjimo ar psichikos negalia akivaizdžiai matoma, atlikus jų medicininę apžiūrą ir sanitarinį švarinimą, laikantis Aprašo 7 punkto nuostatų, iš trumpalaikio laikymo kamerų (esančių administraciniame pastate) paskirstomi į gyvenamąsias kameras. Departamentas atkreipė dėmesį, kad asmenų, nurodytų Aprašo 7 punkte, atlikus jų medicininę apžiūrą ir sanitarinį švarinimą, paskyrimas iš trumpalaikio laikymo kamerų (esančių administraciniame pastate) į gyvenamąsias kameras yra numatytas ne tik suimtosioms (nuteistosioms) moterims, bet ir suimtiesiems (nuteistiesiems) vyrams, nurodytiems šiame punkte.

2019 m. gegužės 3 d. buvo gautas Izoliatoriaus raštas Nr. 14/01-6206 „Dėl informacijos pateikimo“. Šiame rašte buvo pabrėžta, kad suimtųjų (nuteistųjų) priėmimo ir paskirstymo į trumpalaikio laikymo kameras Izoliatoriuje vienoda tvarka taikoma tiek suimtosioms (nuteistosioms) moterims, tiek suimtiesiems (nuteistiesiems) vyrams. Pirmiau nurodytame rašte buvo pabrėžta, kad Aprašo 7 punkte išvardinti suimtieji ir nuteistieji į Izoliatorių atvyksta retai, po vieną ar kelis asmenis. Esant dideliame atvykusių suimtųjų ir nuteistųjų skaičiui bei siekiant užtikrinti Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio reikalavimus, šios kategorijos asmenims skirti atskirą trumpalaikio laikymo

kamerą režiminiame korpuse Izoliatorius neturi galimybės dėl šio tipo kamerų trūkumo. Prie rašto buvo pridėtas prašytas pateikti Aprašas.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Tyrimo metu buvo vertinama, ar Šiaulių tardymo izoliatoriaus direktoriaus 2018 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 1/0-45 patvirtintame Suimtųjų ir nuteistųjų paskirstymo į kameras tvarkos apraše, numatant, kad suimtosioms (nuteistosioms) moterims, nepilnamečiams, taip pat suimtiesiems (nuteistiesiems), apie kuriuos turima duomenų, kad jie yra ar buvo valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, bei suimtųjų (nuteistųjų), apie kuriuos turima duomenų dėl jų netekto darbingumo, taip pat apie kurių netektą darbingumą duomenų neturimą, tačiau jų judėjimo ar psichikos negalia akivaizdžiai matoma, taikoma kitokia paskirstymo į trumpalaikio laikymo kameras ir gyvenamąsias kameras tvarka, nepažeidžiamos Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatos, pagal kurias valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose jų rengiamuose ir priimamuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios moterų ir vyrų teisės.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, III antraštinėje dalyje, skirtoje lygybei, įtvirtintas lygybės prieš įstatymą principas (20 straipsnis), taip pat įtvirtintas bet kokios diskriminacijos draudimas, ypačingai dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos. Specifiškai 23 straipsnyje nustatomas moterų ir vyrų lygybės principas, pabrėžiama, kad visose srityse turi būti užtikrinta moterų ir vyrų lygybė, įskaitant priėmimą į darbą, darbą ir atlyginimą. Pagal Chartijos turinį darytina išvada, kad Europos Sąjungos institucijoje lyčių lygybei yra skiriamas ypatingas dėmesys.

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys yra lygūs, žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant

įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas). Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius (Konstitucinio Teismo 1998 m. lapkričio 11 d. nutarimas). Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. ir 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimai).

Lygių galimybių įstatymo 1 straipsnyje nustatyta, jog šio įstatymo paskirtis – užtikrinti, kad būtų įgyvendintos Konstitucijos 29 straipsnio nuostatos, įtvirtinančios asmenų lygybę ir draudimą varžyti žmogaus teises ir teikti jam privilegijas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Taip pat šiuo įstatymu siekiama, kad būtų įgyvendintos ir Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, kitų tarptautinių sutarčių nuostatos. Taigi, Konstitucijoje įtvirtintos asmenų lygybę reglamentuojančios pagrindinės nuostatos yra perkeltos į Lygių galimybių įstatymą, kuris draudžia diskriminaciją šio įstatymo taikymo srityje ne tik dėl konstitucinių nediskriminavimo pagrindų, bet ir dėl kitų žmogaus tapatybės požymių ar priskiriamų savybių, kurios yra įtvirtintos Lygių galimybių įstatyme.

Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje diskriminacija apibrėžiama kaip tiesioginė ar netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Tiesioginė diskriminacija pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį laikomas elgesys su asmeniu, kai dėl pirmiau išvardintų pagrindų asmeniui taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Analogiškos nuostatos numatytos atitinkamose Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 1 ir 9 dalyse.

Pasak Pareiškėjo, nuteistosioms ir suimtosioms moterims atvykstant į Izoliatorių yra taikoma kita priėmimo tvarka nei vyrams, t. y., vyrų laikymas laikinojo sulaikymo patalpose trunka ilgiau nei moterų, nes po kratos moterys jau būna perkeliamos į gyvenamąsias patalpas, o kitos procedūros (medicininė apžiūra, sanitarinis švarinimas) atliekamos vėliau. Priešingai, nuteistieji vyrai po kratos dar kartą vedami į laikino sulaikymo patalpas, kol atliekamos kitos pirmiau minėtos

procedūros. Pagal Pareiškėjo aprašytą situaciją, manytina, kad moterims, atvykstančioms į Izoliatorių, yra taikomos privilegijos.

Pažymėtina, kad, remiantis Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose jų rengiamuose ir priimamuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios moterų ir vyrų teisės. Atsižvelgiant į tai, kad atvykimas į izoliatorių nelaikytinas administracinėmis arba viešosiomis paslaugomis (Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 4 punktas), nagrinėjamu atveju buvo vertinami tik teisės aktai, reglamentuojantys atvykimą į Izoliatorių, siekiant nustatyti, ar nėra pažeistas lyčių lygybės principas.

Izoliatoriaus direktorius paaiškino, kad atvykimo ir paskirstymo į kameras procedūros yra vykdomos remiantis Aprašo nuostatomis. Pagal Aprašo 5 punkto nuostatas, į Izoliatorių atvykusius suimtuosius (nuteistuosius) priima Izoliatoriaus Apsaugos ir priežiūros skyriaus vyriausiasis specialistas ar jį pavaduojantis specialistas bei, kol įforminami dokumentai, bet ne ilgiau kaip dviem valandoms, laikantis Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio reikalavimų, asmenys uždaromi į trumpalaikio laikymo kameras (esančias administraciniame pastate), kur atliekama jų asmens krata, patikrinami ir pasveriami jų turimi daiktai. Izoliatoriaus vadovas pabrėžė, kad šio punkto nuostatos yra vienodai taikomos visiems suimtiesiems (nuteistiesiems).

Pažymėtina, jog Aprašo 6 punkte nustatyta, kad atlikus būtinus veiksmus, išvardintus Aprašo 5 punkte (krata bei turimų daiktų patikrinimas ir pasvėrimas), Apsaugos ir priežiūros skyriaus vyriausiasis specialistas, laikantis Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnyje nustatytų reikalavimų, organizuoja suimtųjų (nuteistųjų), išskyrus grupes, kurioms taikomos išimtys (nurodytos Aprašo 7 punkte; tarp jų – moterys), paskirstymą į režiminiame korpuse esančias trumpalaikio laikymo kameras (iki jiems bus atlikta medicininė apžiūra ir sanitarinis švarinimas), kuriose jie yra laikomi ne ilgiau kaip dvi valandas.

Remiantis Aprašo 7 punkto nuostatomis, atlikus suimtųjų (nuteistųjų) moterų, nepilnamečių, taip pat suimtųjų (nuteistųjų), apie kuriuos turima duomenų, kad jie yra ar buvo valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, bei suimtųjų (nuteistųjų), apie kuriuos turima duomenų dėl jų netekto darbingumo, taip pat apie kurių netektą darbingumą duomenų neturimą, tačiau jų judėjimo ar psichikos negalia akivaizdžiai matoma, medicininę apžiūrą ir sanitarinį švarinimą, laikantis Aprašo nuostatų minėti asmenys iš trumpalaikio laikymo kamerų (esančių administraciniame pastate) paskirstomi į gyvenamąsias kameras.

Atsižvelgiant į Aprašo nuostatas, darytina išvada, kad suimtieji (nuteistieji), visų pirma, yra laikomi trumpalaikio laikymo kameroje, esančiose administraciniame pastate, kol įvyksta krata. Tada suimtieji (nuteistieji), išskyrus asmenų grupes, kurioms taikomos išimtys, paskirstomos į režiminiame korpuse esančias trumpalaikio laikymo patalpas, kol bus atliekama medicininė apžiūra ir (arba)

sanitarinis švarinimas. Apraše nustatyta, kad suimtosios (nuteistosios) moterys ir kitos asmenų grupės, kurioms taikoma išimtis, atlikus medicininę apžiūrą ir sanitarinį švarinimą, iš trumpalaikio laikymo kamerų (esančių administraciniame pastate) paskirstomos į gyvenamąsias kameras, t. y., nėra numatyta jų perkėlimo į režiminiame korpuse esančias trumpalaikio laikymo patalpas procedūra.

Izoliatoriaus vadovas pabrėžė, kad Aprašo 7 punkte išvardytų suimtųjų ir nuteistųjų, kuriems taikoma išimtis, į Izoliatorių atvyksta retai, po vieną ar kelis asmenis. Esant dideliame atvykusių suimtųjų ir nuteistųjų skaičiui bei siekiant užtikrinti Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio reikalavimus, šios kategorijos asmenims skirti atskirą trumpalaikio laikymo kamerą režiminiame korpuse Izoliatorius neturi galimybės dėl šio tipo kamerų trūkumo.

Apraše numatyta, kad suimtųjų (nuteistųjų) paskirstymas į kameras vykdomas vadovaujantis Suėmimo vykdymo įstatymu, Tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009 m. birželio 1 d. įsakymu Nr. 1R-172 (toliau – Vidaus tvarkos taisyklės) ir kitais numatytais teisės aktais.

Pabrėžtina, kad, remiantis Vidaus tvarkos taisyklių 11 punkto nuostatomis, priimti suimtieji (nuteistieji), kol įforminami dokumentai, bet ne ilgiau kaip dviem valandoms, uždaromi į trumpalaikio laikymo kameras. Suimtieji (nuteistieji) į šias kameras uždaromi laikantis Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio nustatytų reikalavimų. Pagal Vidaus tvarkos taisyklių 19 punkto nuostatas, priimtiesiems į tardymo izoliatorių suimtiesiems (nuteistiesiems) atliekama jų medicininė apžiūra. Asmenys iki medicininės apžiūros atlikimo, bet ne ilgiau kaip dviem valandoms, gali būti laikinai uždaromi į trumpalaikio laikymo kameras. Atkreiptinas dėmesys, kad Vidaus tvarkos taisyklėse nėra pabrėžiama, kurioje vietoje turi būti įrengtos trumpalaikio laikymo kameros, taigi jos gali būti tiek administraciniame pastate, tiek režiminiame korpuse.

Pažymėtina, kad, pagal Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas, suimtieji ir nuteistieji uždaromi kameroje laikantis šių izoliavimo reikalavimų ir atsižvelgiant į jų amžių, sveikatos būklę ir kitas asmenines savybes: vyrai – atskirai nuo moterų. Taip pat Suėmimo vykdymo įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktuose numatyta, kad nepilnamečiai turi būti laikomi atskirai nuo suaugusiųjų, o suimtieji ir nuteistieji, buvę ar esantys valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų valstybės tarnautojai, anksčiau neatlikę laisvės atėmimo bausmės, – atskirai nuo kitų suimtųjų ir nuteistųjų.

Atkreiptinas dėmesys, kad Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 10 straipsnio 7 punkte numatyta, jog moterų ir vyrų lygių teisių pažeidimu laikomi bet kokie veiksmai ar kitoks elgesys, kuriais asmuo diskriminuojamas dėl lyties, išskyrus atvejus, kai taikoma skirtinga tam tikrų bausmių vykdymo tvarka ir sąlygos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, pabrėžtina, kad pagal Suėmimo vykdymo įstatymą moterys, nepilnamečiai ir kitos pirmiau paminėtos grupės (išvardytos ir Aprašo 7 punkte) turi būti

atskiriamos ir negali būti laikomos kartu, įskaitant ir laikino sulaikymo patalpose. Kaip rašte pabrėžė Izolatoriaus direktorius, asmenų, išvardytų Aprašo 7 punkte, į Izolatorių atvyksta retai, priešingai nei toms grupėms nepriklausančių suimtųjų bei nuteistųjų, taigi objektyviai nesusidaro poreikis šias asmenų grupes perkelti iš administraciniame pastate esančių laikino sulaikymo patalpų į režiminiame korpuse esančias trumpalaikio laikymo kameras.

Taip pat pažymėtina, kad pagal Aprašo 3 punkto nuostatas šio Aprašo nuostatos taikomo tiek, kiek suimtųjų (nuteistųjų) paskirstymo į kameras nereglamentuoja Suėmimo vykdymo įstatymas, Vidaus tvarkos taisyklės, Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas, kiti įstatymai ir kiti teisės aktai. Kaip minėta pirmiau, Vidaus tvarkos taisyklėse nėra nurodyta, kur tiksliai turi būti įrengtos trumpalaikio laikymo kameros, taigi vien faktas, kad į išimtinės grupes nepatenkantys suimtieji (nuteistieji) yra perkeliama į režiminiame korpuse esančias laikino sulaikymo patalpas, nereiškia, kad medicininės apžiūros ir / arba sanitarinio švarinimo procedūros trunka ilgiau arba trumpiau, t. y., išimtinėms grupėms priklausantys asmenys, remiantis pirmiau minėtomis Vidaus tvarkos aprašo 19 punkto nuostatomis, gali iki dviejų valandų būti laikomi administracinėse patalpose esančiose laikino sulaikymo patalpose, kol bus įvykdyta medicininė apžiūra ir / arba sanitarinis švarinimas. Konstatuotina, jog vien paskyrimas į skirtingus Izolatoriaus korpusus (administracinį arba režiminį) nereiškia, kad viena arba kita grupė patenka į mažiau palankias sąlygas.

Konstatuotina, kad suimtosios (nuteistosios) moterys (nagrinėjamu atveju) Apraše yra išskiriamos atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, kad Aprašo 7 punkte nurodytų asmenų į Izolatorių atvyksta retai, be to, Suėmimo vykdymo įstatymu yra numatyta, kad moterys, nepilnamečiai ir kitos pirmiau paminėtos grupės turi būti atskirti ir negali būti laikomi su visais kitais suimtaisiais (nuteistaisiais). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad šių minėtų asmenų grupių (įskaitant moteris) išskyrimas yra pagrįstas įstatymo nuostatomis bei objektyviomis aplinkybėmis, taigi nelaikytinas moterų ir vyrų lygių galimybių pažeidimu.

Pabrėžtina, kad, susidūrus su numatytos procedūros pažeidimais (pavyzdžiui, jeigu laikino laikymo kameroje praleidžiama ilgiau nei dvi valandas), asmenys turi teisę kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigą. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19¹ straipsnio 1 dalies nuostatas „Seimo kontrolierių įstaiga yra laikoma nacionaline prevencijos institucija pagal Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą fakultatyvų protokolą.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 straipsnio 3 dalimi, Lygių galimybių įstatymo 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 5 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Pripažinti skundą nepagrįstu, nepasitvirtintus jame nurodytiems pažeidimams.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Izoliatoriaus direktorių ir Departamento direktorių.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė